

Reactie op advies 12050 (Grafrechten betaald, maar graf geruimd)

7 januari 2009

Vraag nummer: 6048 (oude nummer: 12072)

Hartelijk dank voor uw reactie van 29 dec. In 1938 is zeker voor dit graf betaald, anders was mijn oma nooit op het betaalde deel van het kerkhof begraven. De grafrechten zijn niet vervallen. Dit aldus de administrateur van het bestuur. In 1938 is f 100,- voor dit graf betaald. Ik wil graag weten:

1. Kan ik vragen om de grafsteen van mijn oma weer op de oude plaats terug laten plaatsen en het nieuwe graf te verwijderen?
2. Kan ik het bestuur aanklagen voor grafschennis?
3. Is het mogelijk om hier een rechtzaak over te beginnen?

Uw reactie afwachting, Fried van de Laar

Antwoord:

Geachte heer,

Natuurlijk zal er in 1938 voor het graf betaald zijn, maar de vraag is voor hoe lang. En een andere vraag is of als er nog rechten zouden zijn, u de rechthebbende bent. Als u dat niet bent hebt u - juridisch gezien - niets met het graf te maken.

Over naar uw vragen.

1. Nee, u kunt het nieuwe graf niet verwijderen. Als in het nieuwe graf begraven is, is er voor het verplaatsen van het graf een vergunning van de burgemeester als bedoeld in artikel 29 Wet op de lijkbezorging nodig.

Het is ook de vraag wat voor nut verplaatsing van het graf heeft. Waar zijn de stoffelijke resten van uw oma? Voor het maken van het nieuwe graf zijn ze verwijderd, want er kwam een andere kist voor in de plaats. Zijn ze dieper in hetzelfde graf herbegraven, of naar een verzamelgraf gebracht? Wellicht waren er geen stoffelijke resten meer; het is per slot de bedoeling dat stoffelijke resten door de aarde worden opgenomen. Afhankelijk van met name de grondsoort gaat dat sneller of langzamer.

Verplaatsing van het huidige graf heeft alleen zin als de stoffelijke resten van uw oma er nog zijn. Maar de familie van de persoon die hier nu begraven is, is natuurlijk te goeder trouw. Alleen al uit overwegingen van piëteit met deze familie is de kans op het krijgen van vergunning van de burgemeester erg klein.

Voorts is het zo dat niet iedereen zomaar vergunning voor verplaatsing van het graf in de zijn van een opgraving en herbegraving kan krijgen, dat alleen de rechthebbende op het graf. Als u geen grafbrief of iets dergelijks op uw naam hebt, kunt u niets. En u schrijft dat in 2001 de rechten aan een andere familie zijn verleend.

2. Nee, u kunt het bestuur van de begraafplaats niet aanklagen voor grafschennis.

Ten eerste is het zo dat grafschennis een strafbaar feit is. In ons land is het zo dat niet burgers maar alleen een officier van justitie een strafrechtzaak kunnen beginnen. Een burger kan wel bij de politie aangifte doen van een strafbaar feit; de politie kan de zaak dan onderzoeken en voorleggen aan de officier van justitie. Die maakt dan een eigen afweging of hij het belangrijk genoeg vindt om er een strafzaak van te maken.

Ten tweede is het maar de vraag of sprake is van grafschennis. Artikel 149 van het Wetboek van Strafrecht luidt: "Hij die opzettelijk een graf schendt of enig op een begraafplaats opgericht gedenkteken opzettelijk en wederrechtelijk vernielt of beschadigt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten

hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie." Grafschennis is derhalve 1. het wederrechtelijk openen van een graf en 2. het beschadigen of vernielen van een gedenkteken, maar alleen als het opzettelijk is. Een doodgraver die per ongeluk een verkeerd graf opent, pleegt geen grafschennis. Alleen als u kunt bewijzen dat het kerkbestuur bewust de opzet had om het graf te schenden, hebt u een punt. Maar dat zal niet het geval zijn. Vermoedelijk is het een vergissing. Dan is het niet strafbaar.

3. Natuurlijk is het mogelijk om hier een rechtszaak over te beginnen. Iedereen kan overal een rechtszaak tegen en over beginnen. Maar het is de vraag wat u wilt bereiken en of dat dit kan. Wat wilt u nu van het kerkbestuur? Is het reeel om iets te willen als dat misschien feitelijk niet kan? Voordat u een rechtszaak begint moet u eerst gewoon met een tegenpartij overleggen en vragen wat u wilt. Pas als u dat niet krijgt, is er mogelijk aanleiding om een rechtszaak te beginnen. Als u in het wilde weg rechtszaken start, zal de rechter als eerste aan u vragen: waarom hebt u dat niet eerst gewoon gevraagd?

Als de stoffelijke resten van uw oma verdwenen zijn, valt er ook geen graf meer te herstellen, al begint u 100 rechtszaken. Dat zou dus een vordering zijn die een rechter nooit kan toewijzen, dus u verliest per definitie. Om te procederen over een schadevergoeding heeft ook weinig zin, want wat is uw schade? U kunt per definitie ook alleen schade hebben als het graf tot 2001 op uw naam stond en u dat kunt bewijzen. Een willekeurige nabestaande heeft juridisch geen positie. Voorts kost een rechtszaak per definitie enkele duizenden euro's, ook als u verliest. Is dat handig?

Ik meen dat mijn advies van 29 december 2008 het meest praktisch en haalbaar is: Als blijkt dat het kerkbestuur een ernstige vergissing heeft begaan en u kunt aantonen dat u rechten op het oude graf had, hebt u recht op compensatie. Bijvoorbeeld door herstel van een (ander) graf als herdenkingsplaats, met een nieuw monument. Maar als u uw rechten niet kunt aantonen, hebt u geen poot om op te staan.

Met vriendelijke groet,

mr W.G.H.M. van der Putten

Stel een vraag:
